

MURAKÖZ

Szerkesztési iroda: Főter. Sz. Ferencziak háza, emelet, balra. — Szerkesztővel értekezni lehet *minden nap* 11 és 12 óra között. — A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény **Margitai József** szerkesztő nevére küldendő.

Küldőhivatalt: Fischl Fülöp könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilatkozatok és hirdetések.

MAGYAR ÉS HORVÁT NYELVEN MEGJELENŐ TÁRSADALMI, ILMERRETERJESZTŐ ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 ft.
Félévre 2 „
Negyedévre 1 „
Egyes szám 10 kr.

Hirdetéseik még elfogadottak; Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B.; Buda: irod. Bessen: Schalek H., Dukas M., Oppeltik A., Danbe G. L. és társánál és Herndl, Brunnban: Stern M.

Nyiltér petitsora 10 kr.

Hirdetések jutányosan színdíjazottak.

Minden hétfőn egyszer: vasárnap.

A paedagogia „új-esztendő”-jére.

Ismét iskolánk előtt áll a tudomány 10 küllős — 4 kerékű társzekerere, hogy rakodmányával 2-3 havi pihenés után az eleje fozott pegázus hova-tovább ragadja a művelődés s mindig és mindig jobban épülő útjára — végtelenségig. Mi lehetne más e társzeker mint az új tanév, s pegázusa a korszellem. Azon korszellem, melyet minden népnek — ha jövőjét biztosítani akarja — érteni meg kell, — mely a népeknek a békés munka tudományok, találmányok- és felfedezések nagyszerűségét fennen hirdeti, — s mely az európai nemzeteket néhány kivétellel (a magyarok mai niveaujára emelte.

Régi igazság: aki nem halad, az marad. Ez különösen áll korunkban; mert most a népek szellemi elmaradása egyenlő azok bukásával. De mi adja meg a népeknek a műveltséget? A népiskola, mely az állam hatalmas épületének fundamentuma és támasza, melyre bármily zivatáros időkben mint szellemi szövetségesre számíthat. Nem régtől fogva van ama mondás, hogy a német „schulmájszterek” verték meg a francziákat igen, az ujkor iskolája van hivatva arra hogy a műveltséget a nép minden rétegében terjeszse s annak maradó közkinccsévé tegye: más szóval a néptanító azon nemzeti napszám, aki egy ország és a kor intenciójának megfelelő kvalifikációval képes a nép gyermekét az iskola falai közül az élet nehéz pályájára bocsátani. Innét a tanév fontossága s kezdetének talán nagyobb jelentősége, mint a hogy ugy látszatra gondolnánk. Minden kezdet nehéz, épen a legmagasabb dolognál, a tanúgnél volna ki

vétel? Pedig a napi sajtó, mely hivatva van minden culturalis eseményt híven kisérni és jelezni, a tanév kezdetekor egyszerűen a dologra tér, legfőlebb azt jelenti, hogy ebben és ebben az intézetben a beiratások s tanév megkezdése ekkor meg ekkor lesz. Egyéni semmi!

Nekem szent meggyőződésöm ha nálunk az éghajlati s más természeti viszonyaink engednek, a politikai év már régen a tanévvel egyszerre indulva futná pályáját; mert hogy a tanév miélt kezdődik szeptember elején, mással ni cs okadatul, mint ama nagy mellegel, mely tetőpontját a caniculában éri el, midőn a nagy szünidőt legcélszerűbb kiadni. Ez pedig július és augusztus hónapokban van. Népiesen igen helyes szójárással fejezi ki a magyar az új év első napját, mikor azt a karácsonynak nevezi, mintegy jelezni akarja ezzel annak fontosságát, — karácsony lévén Jézus születésével a keresztény műveltség kezdetének emléke.

A kath. egyház népiesen kis karácsony szóval az évnek keresztény szellemében való eltöltését akarja érteni; ellenkezőleg a pogány korral, melyre a Megváltó eljövételével „megállí” lón parancsolva. Az új tanév a keresztény műveltség kezdete a gyermeknél Aki ismeri az 5-6 éves kis ember morális és értelmi világát, az tudni fogja, hogy az oly alacsony fokon áll, miszerint az iskolai nevelés és tanítás nélkül a legnagyobb városban is vad ember lenne.

Údvözölve légy tehát új tanév!! Szellemed, mely a korszellemnek időnkinti megújulása nagyobb arányban világító fátyla legyen mindazoknak, kikre a „nyáj” vezetése bízott! Számmal a művelődéstörténet

mórvány lapja; melyekre pályá! alatt a magyar elme gen usza aranybetűkkel vessé f! a hárnas bércü s négy folyam; hon cultur eseményeit gazdagabbak legyenek!

Mire e sorok napvilágot látnak az ünnepélyes „veni sancte” ország szerete elhangzott. És adja Isten, hogy előjve ha most rögön nem is, de idővel tegyen oly hatást itt Muraközben, mint tett midőn az apotolokra tüzes nyelvek alakjában szállt. különféle nyelveken tudtak beszélni, hogy a h'vek, l'készek és gyermekek kik eljüvete léért énekelnek, legalább magyar nyelven is értsenek és beszéljenek!

Ilyen reményekkel mi is mondhatjuk a tanév elején: Veni sancte Spiritus!

— y s.

Értesítés.

A zala-megyei gazdasági egyesület a szarvasmarna tenyésztés emelése érdekében f. 1887-ik évi október hó 2-án délutáni 2 órákor Nagy-Kanizsán szarvasmarnára tenyész állat díjazást rendez, a következő szabályzat szerint:

1-ór. A tulajdonosnak csak saját nevelésű, Zalamegyei tenyésztett marhája díjaztathatik, miélt is szükséges, hogy a körülmény községi bizonyítványt, vagy a személyesen jelenlévő két községi előjáró által minden kételyt kizáró határozottsággal igazoltassék.

2-ór. A Nagy Kanizsán tartandó díjazás kiválóan a nagy kanizsai, perlaki, letenyei, paesai járás — és Nagy-Kanizsa város, — gazdasági közönsége és szarvasmarna tenyésztelei érdekéből rendezetik ugyan, — azonban a megye bármelyik járásbeli szarvasmarnahál is a díjazásért pályázni s abban versenyzőleg részt venni lehet.

3-ór. A szarvasmarna tenyész ésnék határozott irányban fejlesztése céljából, tekintve, hogy a nagy-kanizsai járás s a paesai járásnak Szélvíz — és Kőgyárvölgy

vidéke, továbbá a Váliczka — völgy vidék Zalamegyeinek magyar fajta tenyész-kerületéhez, — a perlaki és letenyei járás Zalamegyeinek nyugati fajta tenyész kerületéhez tartozik, — a díjak odaítélésénél elsősorban e körülményre s kiválóan figyelemmel fog fordítani.

4-er. A már egyszer díjt nyert marhava ugyanazon díjra nem versenyezhetni.

5-ór. Kiosztandó díjak:
Fél éves bikaborjukra: I-ső díj 20 ft., II-dik díj 15 ft., III-ik díj 10 ft.
Egy éves bikaborjukra: I-ső díj 20 ft., II-dik díj 15 ft., III-dik díj 10 ft.
Két éves és azonfelülű bikákra: I-ső díj 15 ft., II-dik díj 10 ft.
Fél éves üszőborjukra: I-ső díj 15 ft., II-ik díj 10 ft.
Egy éves üszőborjukra: I-ső díj 10 ft., II-ik díj 5 ft.
Két éves üszőkre: I-ső díj 10 ft., II-dik díj 5 ft.

6-ór. A bírálóknál a lenti 1-3. pont a. elősorolt általános kellekiken kívül kiváló figyelemben részesíttetnek azon állatok, melyek kitűnő tenyészképességet ígének, — továbbá figyelembe vétetik a versenyre vezetett állatoknak testalkata, tekintettel az igazonó képességre és az állatok gondozására.

7-er. A bírálókat a versenyre elővezetett marhák felett az egyesület közgyűlése által kiküldött bizottság a helyszínen teljesíti és a díjak az érdemesítetteknek a helyszínen azonnal nyilvánosan kiadandók.

8-ór. A bizottság jelentésében a versenyre elővezetett ugy a díjazást nyert marha fajta, neve, származás, termete, leírása, továbbá a tulajdonos neve, állása, lakhelye s hogy vajjon a marha eladó-e? a lehetőség szerint körülményesen előadandó.

9-er. A bizottság elnöke Clement Lipót ú.; — tagjai: Baan Kálmán, Baranyay Odón Becker Antal, Czigány Bertalan, Dvarits Imre, Erdélyi Mihály, Fábianszky Gyula, Forster Elek, Göcz Károly, Hanny Andor, Hanny Imre, Inkey László, Karzagh Béla, Karzagh István, Koller István, Kostyal Ferencz, Malatinsky Ferencz, Plihal Ferencz, Schmidt Emil, Smodics Viktor, Somssich Lőrincz, Szabó Imre, Talabér Zigmund, Vízlendvay Sandor, Zathureczky Zsigmond.

TARCZA.

Kicsiny fűszál! . . .

Kicsiny fűszál! . . . amint tavasszal Törékeny élted megfogant, Azt gondoltad, hogy vigan élsz majd, S nem lesz náladnál boldogabb.

De amint egyre jobban nőttél S szemed bejárta a határt, S pusztá volt minden körülötted, — Kiábrándulni úgy-e fajt?!

Meghajított, de nem törtél meg, Dacoltál hűn e-ód felett; Ha szellő jött s megcsókolt lágyan, Mámortól ingott kis fejed

De ha mérges, romboló dühvel Vihar jött, . . . jól tudad te azt, Hogy erejével meg nem küzdhetv, S meghajítád gyenge derekad.

Mostoha volt irántad sorsod, S nem kérdéd, mit éd, s mit adott. M'gnyugszol, s sisyphusi munkád Csendesen tovább folytatod.

Szegény fűszál, s emellett érzéd? Borzongat, sir az ősi szél, S feletted a kéklő magasban Darú, golya útjára kél!

Az ősi szél! . . . gyilkoló szél, óh! Téged is attól féltetek; Csókja elhervaszt, sárgulsz, sápadsz, S hiálszik gyenge életed!

Óh! szerencsétlen gyarló ember, Kit könyörtelen végzetéd

A felfoghatlan végtelenből Ide, e por-földre veletl.

Sorsod egy e fűszál sorsával, Küzdeni, vinni meg lehet; Mert balsorsod, mert ember — átked Egyszerre született veled!

S míg küzdve jársz az élet útján, Keresve czélt és kijutást; Megtörtés feluton, hajad őszül, S csendben bevarod a halál!

Bellosics Balint.

Római út Muraközben.

Szent-Mártonban közel a templomhoz még most is láthatók falak, melyek arra emlékeztetnek bennünket, hogy hajdan itt állhatott a rómaiak egyik castruma, védve a mellette lévő, Sabaria — Petovio közötti régi római utat.

A templom előtti fahidon átmenve Stridó felé, jobbról az első ház udvarán tisztán kivehető a régi út alakja, mely innen a legegyszerűbb irányban a Czigányszak és Gradiscsák közötti széles völgybe vezet; az út kavicsos része könnyen látható mindennél, mert másutt a földeteken sehol kavics nem észlelhető. Jelenleg a régi uton majdnem a stájer határig mezei út vezet itt ott elhagyva azt, mivel a régi út be van építve házakkal, vagy helyenkint fel van szántva.

A széles völgyben, amennyire lehet, szintén a legegyszerűbb irányban vezet a régi út Zselezna-Gora felé, mely a csekély magasságú hegyre szerpentinakban visz fel, innen a Kukollicova-Gora nevezetű hegyhátán végighaladva befordul Perhovecznek, mely faluban bányalás módon tartotta fenn magát a jelenkorig; ami csak ugy magyarázható meg, hogy Perhovecz, a legre-

gibb időktől fogva mindig lakott helység lehetett; itt az út 13 lépés szélességű és helyenkint még most is 4 láb magassága.

Katonai szempontból nem lehet eléggé bámolni az út mesteri kivételét. A mostani polstrau-luttenbergi utnak völgye közelebb lett volna Sabariahoz, — de még sem ezt választották a rómaiak, mert az út nagyobb hegyeken vezetett volna keresztül, a völgy is sokkal szűkebb — nem engedti a katonai erők kitérését, míg Polstrautól a Kukollicsa Gorán majdnem egyenesen és mindig a hegyhaton halad végig, uralva az egész körüllevő vidéket; itt megjelölések lehetetlenek voltak, mert a vidék messze belátható, épen a gradiscsaki völgy szélessége előnyösebb. Itt is láthatni a világ és mindenek mulandóságát!! Ahol hajdan a büszke római legiók jártak, ott sok helyt most tú és vad burján nő; vanitas vanitatum!

Ha ez az út beszélni tudna! mily nagy-szerű világeseményeknek tanuja volt ez! Láta az első római hódítókat, Drusust, Tiberiust, a nagy M. Aureliust, ki győző delmes hadait a markomanok felé vitte, látta Septimius Severust (193—211. Kriszt. u.) a pannoniai legiók vezérét, ki arról tudósította, hogy a császári méltósága legelőbbet ígérőnek elarusitották Rómában, nemes haragjában pannoniai legioival Rómára törp, a pratorianus hadakat széjjelverte és kikiáltotta magát imperatornak. Láta Constantint, ki Konstantinápolyból a Dunához indult seregével, ahol megverte a germanokat, sárutatókat és vandálokat, kikből 50,000-et Pannoniába telepített. Láta a népvándorlás borzalmaát, Alarichot, Atillát, ki Aquileja és Olaszország felé tartott, láthatta Theodorichot, a Nagyot, ki Olaszországot meghódította.

Hogy a római út mentén nagy pusztítások történhetek, látszik már onnan is, hogy körülötte még most is nagyon gyér a lakosság; Szt.-Mártont kivéve az egész Muraköz e részén sehol sem található nagyobb

falu, — elképzelhetni, hogy a népvándorlás idejében kő kövön nem maradt!

Pannoniában az ősi kelta telepek a római uralom idejében nagy és gazdag városokká emelkedtek, mint: Sabaria, Petovio, Arrabona, Bregetium, Aquincum, Scarabania stb. — Tudjuk, hogy Franciaországban, Spanyolországban a vad hódító frankok, keleti góthok elfogadták a civilizáltabb latin nyelvet is, Pannoniában ennek nyomát elsősorban az avar hódítás viharai.

Midőn a római helytartó a római birodalom hatalmas tetőpontján keresztet feszítette a szegény zsidó acsmester. Szt.-József gyám- és Isten fiát, még nem is álmodhatta, hogy az igénytelen külsejű Isten fia halála egyik okozója lesz a végtelen kiterjedést nagy római birodalom fellöportolásának. Amint Konstantin fölvette halátja ágyán a keresztény hitet és utóai is ezt követték, az elpusztult rómaiak legműveltebb elemei a kereszténység szolgálatába álltak, a hadi szolgálatot idegen szoldosokra bírták, ami magában elégséges volt a birodalom romlására.

A keresztény hit a szeretet hite magához öleli az egész világot; nem esoda tehát, ha a római ura'om nem birt az új eszmék és hit ellen küzdeni, mely megöltötte más népek kifosztását és kizsárolását! Amióta a keresztény civilizáció fennáll, nem is birt egy világbirodalom sem hosszabb ideig tartani! De azért Rómát mai nap is uralja, nem mint a régi Rómát, a fel, hanem az egész vi'ág — a lelkiekben, — Róma'eterna!

Küzdött ellene a mult és a mostani század filozófiája, I. Napoleon és Bismarck, de mind hasztalan. Jézus Krisztus hite, mint a sziv és szeretet hite, oly köszikla, melyen megtörik minden támadás és Róma'eterna marad mindörökké!

Br. KNEZEVICH VICTOR.

10. A cersenyre elővezetendő marhák felállítására Nagy-Kanizsán Kerezhag urak által szíveséggel átengedett uradalmi majornban történik.

11. er. Hogy a díjosztó bizottság kelendő időben megtudhassa a pályázók s elővezetendő állatok számát, felhívatik mindegyik pályázó, hogy a kijelölt nap reggelén Nagy-Kanizsa város helyi hatóságánál jelentkezék, hol egyszersmind további utasítást s kívánatra értesítést nyerend.

Kelt Zala Egerszegén, 1887. évi szeptember hó 11-én.

HÁCZKY KÁLMÁN s. k.
ügyvezető elnök.

SZIGETHY ANTAL s. k.
titkár.

A nedei czi tüzkárosultak számára lapunkhoz beküldött szíves adományok:

Lapunk m. számában jelzett 2 ft Ujabbán Samu József képezdei gazgató úr beküldött 2 „

Ossz sen: 4 ft.

Jószívű olvasóinkat u olag felkérjük szíves adományok beküldésére!

Különfélék.

— Egy nemes vonás Említetük lapunk mult számában, hogy Ő Felsőge, mily meleg érdeklődéssel viseltetett az n szerencsétlenül járt urod. kocsis irányában, aki az udvari podgyász uvarozása alkalmával leesett szekereéről és súlyos agyrázkódást szenvedett. Ő Felsőge a nagy zaj és pompa közt, mely útjában: Terebesen és Déán kíséri, nem lefedkezett meg ama szegény kocsisról. H. hó 18-i kellellet Paar házsegéde által sürgönyilg tudakozódott Luperszbeek tisztartónál

a szerencsétlenül járt Holz Iván urod. kocsis hogylé e felől. Az orvosi vélemény szerint az agybénulást szenvedett kocsi állapota majdnem reménytelen

— A horvát ban és a zagrabi érsek urak kellemetlensége a csáktornyai indóháznál. A zagrabi »Narodne Novine« írja a következőket: F. hó 8 án az udvari ebéd után a bán ur és a b'boros érsek ur az éjjeli gyorsvonattal Prágerhof-telé haza utazni akarván, a csáktornyai vasúti indóházhoz hajrtattak. Ugyanott találkoztak Draskovits gróffal, aki szintén várakozott a gyorsvonatra. A vonat nem érkezvén meg a rendes időben, a magas utazók azon nem kellemes telvillágot kapták az állomás-főnöktől, hogy a vonat gépe Kanizsa tájékán megromlott s emiatt egy, vagy talán két óra multa fog csak megérkezni. Nem volt mit tenni, várni kellett; mégis, hogy Prágerhofban az összeköttetés még legyen, a főnök sürgönyözött, hogy a Prágerhofon keresztül menő bécsi vonat várjon a Csáktornyáról érkezendő gyors vonatra. Amíg ide-oda sürgönyöztek, a magas vendégek fel alá sétáltak az állomáson. Két fél óra elmúlt s a gyorsvonat Kanizsáról még mindig nem érkezett meg Amidőn a harmadik félóra is elmúlt Prágerhofból azt sürgönyözik, hogy a bécsi vonat a szabály értelmében már nem várhat tovább s elindult Zidani most felé. Az utazók, csak most másfél órai várakozás után jöttek valódi kellemetlenségbe. — Prágerhof felé nem mehettek, mert 5-6 órát kellett volna várniok, hogy másnap délután 4 óra után Zágrábba érkezzenek; a legközelebbi vonat, amelyen Zákányon keresztül utazzanak

Zágrábba reggel 5 óra 16 perczkor indul Csáktornyáról. Várakozniok kellellet telát erre a vonatra. Éjjel után 2 óra volt; a magas vendégek Csáktornyára nem mehettek be, mert ily időben kocsi nincs az állomásnál, gyalog meg Csáktornyára menni. Éjnek idején nem igen kellemes. Elhatározták tehát, hogy az éj hátralévő részét az állomásnál töltsék. De az I. osztályú váróterem oly kicsi, hogy az utazók semmikép sem fértek meg ott; hozzá meg, nem egy iz n nyitotta rájuk az ajtót egy egy eltévedt baka nem a legkellemesebb szagu szivarral száiával. Ebben a kellemetlen állapotban észreveszi bán ur Ő Excellenciája, hogy az állomás egyik félreeső részén néhány üres vagon áll; tanácsára oda siettek utasaink s miután kérésükre f lyitották a coupekat, a magas utasok egy, ahogy turtak elhelyezkedtek az improvizált ágyakon; bán ur és Draskovits gróf ur fiatalok lévén, csak hamar elaludtak, ugy szintén az érsek úr kíséretében volt kanonok, azonban Ő Emine ciája nem lévén hozzászokva a szűk és kemény vasúti kocsi tlésekhez, annál kevésbbé tudott elaludni, minél jobban horkolt kíséréje, a fiatal kanonok. És midőn 5 órakor a Kanizsa felé menő gyorsvonaton ültek már elgyötört utasaink, még akkor sem tudtak nyugodtan hazautazni, mert Mura Kereszturon, majd pedig Zákányban vonatot kellett változtatniok. A magas utazók számos tisztelőnek meg nyugtatására örömmel irhatjuk, hogy az ő kitünő egészségöknek a kellemetlen utazás a legkevesebbet sem ártott meg.

— A „Vasárnapi Ujsag“ című is mert képes hetilap mult száma az újváni kastély és a csáktornyai vár si-

kült képét hozza s leírja a kastélyt és közl Csáktornya történetét. A közlemények a »M. raköz« diszlapjának idevágó két közleménye nyomán irattak lletőleg abból vannak kiéve a forrás megnevezése nélkül

— Szerencsétlenség. F. hó 19 én Légrad tájékán a nyílt vonalon haladó pályá kocsi lépcsője leszakadván, az azon álló há om munkás leesett. Az egyiket a gyorsan haladó kocsi oly erővel sújtotta a talpfához, hogy agyveleje kilocscsant s meghalt, a másiknak gyomrán ment keresztül a kocsi s súlyos sérülést szenvedett, a harmadik kisebb sérüléssel menekült meg A vasúti társaságnak három, legközelebb lakó orvosa röktön a helyszínére sietett.

— A csáktornyai áll. képezdében f. hó 16-án a közs polgári- és néptanodában pedig f. hó 17-én ünnepélyes Veni sancte-val megkezdődtek az előadások.

— Rövid hírek. Csáktornya város képviselőtestülete küldöttségileg tiszteltett f. hó 23-án a gróf urnál s megköszönte ia király látogatás alkalmával a város irányában tanuított sok szíveséget. — Egy jó physharmonium részlettörlesztésre eladatik. Bővebbet a szerkesztőség. Az urodalom értesítette az államot hogy a kir. járásbíróság és az áll. képezde jelenlegi helyiségeit a Zrinyi várban jövőre nem adja bébe. — Tanítóválasztás volt Tüske-Szt. Gyögyön. Megválasztott Kovacsevits Elek okl. tanító a csáktornyai áll. képezde volt növendéke

Urednička pisarna:
Glavni pijac, bratrska hiža, živo na kondijaciji. — S urednikom moći je svaki dan govoriti med 11 i 12 vurom. — Sve pošiljke tiče se zadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime Margitai Jožefa urednika vu Čakovcu.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povuđljivi list za puk
Službeni glasnik: „Medjimurskoga podpomagajućega činovničkoga društva“ vu Čakovcu, — „Doljno-Medjimurske Sparkasse“ i „Podpomagajućega društva“ vu Prelogu, — „Gornjo-Medjimurskoga kulturnoga društva“ vu Strigovi.

Izlazi svaki tijeđen jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Izdaječija: Knjizara Fischel Filipova kam se predplata i obznana pošiljaju
Prećipatna cna je:
Na celo leto 4 frt.
Na pol leta 2 „
Na četvert leta 1 „
Pojedini broji koštaju 10 kr.
Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Nekaj iz pravic orsaga.

Dve hiže (parlament) orsackoga spravišća.

Narod ima pravo iliti juša na orsackom spravišću zakone delati. Orsacko spravišće deli se na dve strane, na gornju hižu iliti gornji parlament, i dolnju hižu iliti dolji parlament.

1.) Gornji parlament sastoji od leta 1848. iz ovih osobah: Nadhercegi, svaki punoletni mužki iz vladauće kraljevske familije orsacki velikaši, Izmed rimo i grčko-katolčki, grčko-iztočnih srbskih i rumunjskih popov, herceg primás, srbski patriarh i arkatoromanški metropolit, nadbiškupi i pravi biškupi. Iz med velikaških obiteljju spadaju k gornjemu parlamentu sv. punoletni mužki, koj plaćaju od svojega vu Magjarskim orsagu lžećega imetka najmanje 3 jezero frti porcije. Inozemci, koji imaju vu Magjarskim orsagu imanje od kojega plaćaju najmanje 300 frti. porcije, ter imaju juša i vu austrijskom ors spravišću biči, spadaju takaj k gornjemu parlamentu, ako za vremena prijaviju, da hoćeju spaditi.

Nadalje spadaju k gornjemu parlamentu: predsednik kr. kurije i podpredsednik, predsednik budimpeštanskoga sudbenoga stola, reformatorski i evangelicki tri najstare i superintendenti, i najstareši skrbitelji iz reformatorske cirkve, sveobči nadziratelj evangelicke cirkve i dva najstareš nadziratelji i jeden izmed predsednikov unitarske cirkve

Njegovo Veličanstvo kralj imenuje nekoje domorodce, koji su to s kakovim plemenitim čnom zaslužili, da moreju vu gornji parlament dojti

Vu gorajem parlamentu iesu takaj nekoje osobe iz kraljevine Horvatske i Slavonije, koji imaju vu Magjarskim orsagu imanje, ili koje horvatsko ors. spravišće gori pošle.

2.) K dolnjemu parlamentu spadaju zastupnički iliti ablegati, koje si narod izbere; tak dakle ima celi narod juša na zakonodavstvo. S pogledom na z'iranje ablegatov razdeln je celi orsag na izbirajuće kotare, tak da je vu svakoj varmegiji više izbirajućih kotarov Veliki var ši zadržavaju sami više izbirajućih kotarov. Vu Budi pešti je devet izbirajućih kotarov, vu Debrćinu tri, vu Požoni, Szegedinu, Koložaru, S-badki, Kečkemetu, Temesvaru, Miškoicu, Marosvasarhelju Nagyszebenu, Brassó dva dva. Vu svakom izbirajućem kotaru izbereju izbrači jednoga zastupnika, ter broj zastupnikov sa 40 horvatskih poslanikov iznaša 454.

Iz povesti magjarske.

Za Belovoga na ljednika bil bi potrebe vu Magjarskim orsagu jeden udri i krepostni kralj. Ali Štefan V. (1270-1272) nije niti iz daleka bil takov kralj

Taki na početku vojega kraljuvanja pričeł je zaradi nekakovih o iteljskih kinčov tabora voditi proti českomu kralju Ottokaru, k kojemu je vnogo magjarske gospode odi lo Pripetilo se je, da dok je kralj vu tabou bil, za toga je Pektari Joachim horvatski ban Štefanovoga sina Andra a potajno vu nemški orsag odpejal, da bi ga tam zaručil s kćerum Habsburkoga Rudolfa. Kralj je to doznał i s velikom

neglostjum odputl se je za sinom, ali putem je od velike vručine zbetažal. Oslabljen povrnul se je vu Budim i od ovud dal se je odnesti na Margitotok vu klo ter, gde mu je kći Jalzabeta optica bila. Kći ga je s velikom ljubajum dvorila i vračila, ali sve zabudava; kralj je za nekoliko dni vumrl

Za sobom je ostavil dva sine; Ladislava IV. i Andraša Kćerih imel je više. Na tronušu nasledjeval ga je:

Ladislav IV. (1272-1290), koj je jako ljubil Kune, pak buduē mu je i mati Jalzabeta kunska kći bila, zato su ga nazvali za Kuni Ladislava.

Kač su ga okornili, bil je stopram 10 let star i zato su mesto njega mati Jalzabeta i Pektari Joachim horvatski ban vladali vu orsagu. Ali njihovo vladanje nikaj nije bilo vredno Svaki je delal, kaj je hotel. Zaradi toga je fletno buna nastala i Jalzabetu zaprlisu vu Turul zvani grad.

S malim kraljom su takaj grubo postupali i kak povest veli, nekakov Kaplonyi zvani plemenitaš ga je s korbačom zbil, zaradi česa se je potlam Ladislav ta orsackim spravišću tužil.

Jedina Ladislavova zasluga je ona bitka, koju je kakti habsburkoga Rudolfa saveznik proti českomu kralju Ottokaru vodil. Habsburg Rudolfa su vaimo Nemci za cesara izebrałi, ali Ottokar ga nije hotel priznati za cesara, ar je on sam željil nemški cesar biti pak je pžel uantaru delati.

Habsburg Rudolf pozval je Ladislava na pomoč. Ladislav imel je 40 jezer magjarov i 10 jezer kunov, i s tom vojskom složil se je s Rudolfom, koj je imel 1000 soldatov. Ova vojska potukla je Ottokara na obali Morve leta 1278.

Ottokar se je vu bitki hrabro boril, ali bil je nadvladani i on sam je vu bitki mrtev ostal. Na bojnom polju ostalo je 12 jezer mrtvih českih soldatov. Kad su Ottokarova na kola zdišli, imel je na telu 17 ranah. Rudolf je zadobljenu bitku samo Magjarom imel zahvaliti S vadosnimi rečmi zahvalil se je Ladislavu, i obečal mu je stabno i istinsko prijateljstvo.

Daklem Magjari su pomogli podiči vlast habsburske obitelji; potomki joše den danas vladaju vu našem orsagu.

Ladislav se je posle ore bitke čisto premenil Hrabri kralj je čisto mehk postal. Orsacke posle je zanemarił. Magjare je zapustil i samo je med Kuni živel kunsku opravu si je oblekel, kunske navade je poprijel i neuredno je pričeł živeti.

Na to Kuni gizdavi pošpotavali su se iz kršćenikov, pret rali su pope i krali su magjarska dobra; kaj je Magjare jako razzalostilo

Kad je papa počul, da Ladislav grešno življenje vodi, pisal mu je: Vu zlo si prepal, postal si izmed ljudski, zato se popravi, ar drugač te bude estergomski nadbiškup prokleł! Ladislav je zatim obečal, da se bude popravit, i pričeł je reda delati vu orsagu. Ali na skorom je opet započel staro življenje.

Vu orsagu nastal je nemir i zlo. Kuni su bantvu li magjare; rukotvinstvo i trgovina je čisto prestala. Kralj je svaki, gdo je samo mogel kralj a nitko ga nije kaštiguval.

O sag bil je vu pogbelji. Glasoviti i bogati Čak Matej trencinski vel. župan je kraljuval kkti kralj vu celom orsagu

To'vaji su po celom orsagu kralj marhu su skorom svu pokrali; siro-

